TKP KADIN AKTİVİSTLER KONFERANSI RAPORU

Genel

Kadın sorunu, özel mülkiyetin ve sınıfların ortaya çıkmasıyla doğmuştur. Binlerce yıl boyunca kadınlar toplumsal üretimden ve toplum yönetiminden uzaklaşmışlar, salt bir ailenin işlerini görmüşlerdir. Bunun sonucu, insanlığın yarısını oluşturan kadınlar, sınıfsal ayırımın da ötesinde ezilmişler, toplumların en geri kalmış kesimini oluşturmuşlardır.

Ancak kapitalizmin gelişmesiyle kadınlar fabrikalarda ucuz işgücü olarak yeniden toplumsal üretime katılmaya başlamışlardır. Her ne kadar kadın emeği alabildiğine sömürülse de, toplumsal üretime katılmaları kadınlar açısından ileri bir adım olmuştur. Nitekim kadınların ezgisine karşı ilk tepkilerin de 18. yüzyıl sonunda Fransız Burjuva Devrimi sırasında yükselmeye başladığı görülmektedir. Ancak kadın sorununu da nedenleri ni sınıfsal temelleriyle ve tarihsel çerçeve içinde açıklayan Marksizm-Leninizmin ustaları olmuştur. Marks ve Engels yalnızca sorunu ele almakla kalmamış, bunun çözümünün sınıfsal sorunun çözümüne bağlı olduğunu da göstermişlerdir. Lenin, kadınları devrimci savaşıma çekmenin önemini defalarca vurgulamıştı. Nüfusun en geri kalmış kesimi olarak, her ülkede en zor işlerden birinin kadınları harekete geçirmek olduğunu söyleyerek kadınları örgütlemenin güçlüğüne değinen Lenin, diğer yandan da "pekçok emekçi kadın içinde önemli bir rol almadıkça, sosyalist devrim olamaz" diyerek kadınları örgütlemenin devrimci hareket için taşıdığı önemi belirtiyordu. (C. 28, S. 180)

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi ve onu izleyen sosyalist devrimlerle kadın sorununun çözümlenmesi için gerekli köklü dönüşümler gerçekleştirilmiştir. Yasalarda yapılan değişikliklerle yetinilmemiş, kadınların eğitim, mesleki beceri ve diğer alanlarda, yüzyıllarca süren eşitsizliğin yarattığı eksikliklerini gidermek için bu kez "olumlu ayırımcılık" politikası izlenmiştir. Nitekim bu çabalar insan toplumlarının yaşamında çok kısa sayılabilecek sürelerde, daha birkaç kuşak içinde büyük değişiklikler yaratmıştır. Bugün gerek toplum yönetiminde, gerekse kalifiye çalışma alanlarında kadınların oranı, sosyalist ülkelerde gelişmiş kapitalist ülkelere göre birkaç misli daha yüksektir. Üstelik bur karşılaştırma yapıldığında, sosyalist ülkelerin devrim öncesi konumları dikkate alınırsa, katedilen mesafenin önemi daha da belirgin ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan, kadın sorununun birçok karmaşık faktörü içerdiği de görülmelidir. Binlerce yıl süresince dinler, gelenekler, töreler, kadının "ikinci sınıf vatandaş"

konumunu rasyonalize etmişlerdir. Yasalardaki değişiklikleri gerçekleştirmek iktidar sorununun çözümlenmesiyle olanaklıdır. Ama çeşitli sömürü toplumları boyunca sürüp giden kültürel yapıları, inançları, adetleri değiştirmek çok daha uzun süreler almaktadır. Örneğin Lenin, kadınların eşitliği doğrultusunda onların evin dört duvarı arasına kapanıp kalmaktan, ev işlerinin sıkıcı ve ağır yükünden kurtarılmasına büyük önem veriyordu. 1919'da yazdığı "Büyük Bir Başlangıç" adlı ünlü makalesinde, halâ izleri görülen burjuva-entellektüel lafazanlığa örnek olarak kadın sorununu ele alıyor ve kısa sürede bu alanda atılan büyük adımları belirttikten sonra şunu söylüyordu: "Kadını özgürleştiren tüm yasalara rağmen, o gene bir ev kölesi olmaya devam ediyor, çünkü adi ev işleri onu eziyor, boğuyor, sersemleştiriyor ve aşağılıyor, onu mutfak ve çocuk odasına bağlıyor ve o emeğini barbarca verimsiz, önemsiz, sinir bozucu, sersemleştirici ve ezici bir çile içinde iziyan ediyor". (C.29, s.429) Lenin bu nedenle ev işlerinin toplumsallaştırılması için çalışmaların alabildiğine hızlandırılmasını istiyordu.

Kuşkusuz bugün de sosyalist toplumlarda kadınların konumuna ilişkin daha çözümlenecek çok sorun vardır. Zaten bu ülkelerde hala kadın örgütlerinin varlığının sürmesi bu nedenledir. Sadece erkeklerin değil, bizzat kadınların kendi konumları hakkındaki geleneksel görüşlerinin değişmesi yavaş bir süreçtir. Kaldı ki, komünistler hiçbir zaman sosyalist devrimle kadın sorununun hemen çözümleneceğini savunmadıkları gibi, bugün gelişmiş sosyalizm aşamasına erişilmesiyle kadınların "kurtulduğunu" ilan etmiyorlar. Ama sosyalizm, kadınların kurtuluşu için maddi ve yasal önkoşulları yaratmakta ve sorun artık planlı biçimde devlet tarafından ele alınmaktadır.

Oysa bugün gelişmiş kapitalist ülkelere (hatta çok övülen İskandinav ülkelerine)bile baktığımızda, kadınların istihdam, eğitim, ücret, mesleki eğitim, yönetime katılma açısından erkeklerin çok gerisinde kaldığını görüyoruz. Bu sorunları gidermek doğrultusunda hiçbir çaba harcanmadığını gizlemek için burjuva ideologları soruna yüzeysel bir biçimde yaklaşıyor, hatta kadın sorununu salt "cinsel özgürlük" olarak göstermeye çalışıyorlar. Amaçları kadınların devrimci mücadeleye katılmasını engellemek, hedef şaşırtmaktır. Oportünist akımlar da (örneğin bizde İşçinin Sesi), sosyalist ülkeler kadınlarının kazanımlarını gözardı ederek fiilen bu amaca hizmet ediyor, reel sosyalizmi karalayarak, kadın hareketlerinin sosyalizm için savaşımla bütünleşmesini engelliyorlar.

TÜSTAV

Kapitalist ülkelerde kadınlarla erkekler arasında yukarıda belirtilen kıstaslar açısından farkların azalmadığını, hatta tersine arttığını görüyoruz. Bu durum son onyıllarda çeşitli kadın hareketlerinde belirli bir yükselmeye yol açmıştır. Bunların büyük çoğunluğu "feminist" akımlardır. Sözcük anlamıyla kadınların haklarını savunmak olan feminizm, bugün soruna kadınların ezgisinin başlıca nedenini erkekler olarak gösteren akımları tanımlamak için kullanılıyor. Feministler, kadın sorununa biçimsel olarak yaklaşıyor, soyut bir eşitlik kavramı getiriyorlar. Birçok kez, çocuk doğurmanın kadının biyolojik bir özelliği ve toplumsal bir işlev olduğunu gözardı ediyorlar. Soruna sınıfsal değil, bireysel, idealist konumlardan bakıyor, köklü toplumsal değişiklikler olmadan, sadece tutum ve görüşlerin değiştirilmesiyle kadınların eşitliğinin sağlanabileceğini savunuyorlar. Ancak, feminist akımların çoğu da Marksizm-Leninizm'den şu yada bu ölçüde etkilenmişlerdir. Bu kaçınılmazdır, çünkü komünizm tüm ezilenlerin kurtuluşu için çıkış yoludur. Birçok feminist akımda anti-emperyalist, barışçı yanlar vardır. Bilinçli olmasa da, varolan düzene karşı bir tepki içermektedirler.

Kadınlar, ulusal kurtuluş hareketlerinde de gittikçe daha yığınsal olarak yer almakt önemli bir rol üstlenmektedir. Gelişmekte olan genç devletlerde de kadın sorununa daha büyük önem verildiği görülüyor. Ancak, sosyalist yönelimli ülkelerde kadın sorununa da sınıfsal konumlardan yaklaşılır ve onlara eşit haklar sağlanması için uğraşı verilirken, emperyalizme bağımlı ülkelerde feminist eğilimlerin boy verme tehlikesi beliriyor.

Son yıllarda kadın hareketlerinin gelişmesinin ardında yatan nedenlerin başlıcası, kapitalizmin bunalımının derinleşmesidir. Bu, kadın hareketlerini iki yönden etkiliyor:

1) İşsizlik ve hayat pahalılığı kadınları öncelikle etkiliyor. Kalifiye olmayan kadın emeği, işsizlik felaketi karşısında ilk hedef oluyor. Fiyat artışlarıyla da ailenin bakımından sorumlu olan kadın önce muhatap oluyor. Sosyal haklarda yapılan kısıtlamalar, uzun yıllar savaşlarla alınmış aile yardımları, çocuk bakım merkezleri, vb., olanakları hızla daraltıyor. Saldırganlık politikalarının kızışması, silahlanma yarışının hızlanması ve savaş tehlikesinin artması da kadınlar için daha büyük bir kaygı kaynağı oluyor. Lenin aynı noktaya 2. Dünya Savaşı sırasında dikkati çekmiş, "savaş ve hayat pahalılığının ... kadınların politikaya ilgi ve alakasını artırdığını" belirtmişti. (C.23, s.142)

TÜSTAV

2) Bunalım, kapitalist dünyada yaşamın her alanına yayılıyor. Aile önemli değişikliklere uğruyor. Tüm geleneksel değerler sarsılıyor, yerlerine ise yenileri getirilemiyor. Toplumdaki geriliğini "iyi bir eş, iyi bir anne" olma duygusuyla tatmin eden kadın, bunların artık toplumda saygınlık kazandıracak faziletler olmadığını görüyor. Çocuklarıyla diyalog kuramamaya başlıyor. Eğitim eksikliği onun iyi bir meslek edinmesini engelliyor, hatta herhangi bir iş bile bulamıyor. Bunlar giderek kadını kendi konumunun bilincine varmaya, bunu düzeltmek için şu yada bu biçimde uğraşı vermeye çekiyor.

Bugün artık kadınları, Maurice Duverger'in söylediği gibi "gerici bir oy deposu" olarak görmek zor. Tam tersine, birçok kez kadınların daha ilerikonumlarda olabildiğine tanık oluyoruz. Örneğin, ABD'de son yapılan anketlerde, kadınların erkeklere göre Reagan yönetimine %25 daha karşı olduğu ortaya çıkıyor. Gene İngiltere seçimlerinde, hem de "kadın başbakan" propagandasına karşın, Thatcher'ı daha az kadın oyu aldığını görüyoruz. Bütün ülkelerde barış hareketlerinde kadınların oynadığı rol gitgide artıyor. Bu durum, komünist partilerinin kadınlar arasındaki çalışmalarını daha yoğunlaştırmaları zorunluğunu getiriyor.

Kadınların bu hareketliliği çok olumlu bir gelişmedir. Ancak bunu devrimci savaşımla bağlayamadığımız zaman, bu hareketlerin bir balon gibi sönme yada gerici, anti-komünist çizgilere çekilme tehlikesi vardır. Ne yazık ki, kapitalist ülkeler komünist partilerinde kadınların oranı genellikle artmakla birlikte, yığınsal kadın hareketlerinde komünistlerin etkin olduğu ülkeler parmakla sayılacak kadar azdır. 2. Dünya Savaşı sonrasında komünistlerin başı çekmesiyle oluşan geniş kadın örgütleri, 1950 ve 1960'larda küçülmüşler, pekçok gelişmiş kapitalist ülkede inisiyatif feministlerin eline geçmiştir. Ama son yıllarda barış savaşımına bağlı olarak yilerici kadın örgütlerinin yeniden gelişip güçlenmesi olanağının doğduğunu ve komünistlerin bu alana daha çok dikkat harcadığını görüyoruz. Bu önemlidir, çünkü öte yandan burjuvazinin de kadınlara yönelik ideolojik propagandası güçlenmiştir. Örneğin, kadınlar arasında işsizliğin hızla arttığı bu dönemde, "ev kadınlığının önemi" konusunda, Alman faşistlerinin iyi bilinen, kadınlar için "kilise, mutfak, çocuk" tezinin biraz revize edilmiş biçimi yaygınlaştırılıyor. Ev kadınlığının bir meslek olarak kabulü isteniyor. Kimi feministler de, Marksist görüşleri çarpıtarak, ev işlerinin toplumsal üretim olduğunu ve kaev kadınlarının da artıdeğer ürettiklerini iddia ediyor ve böylece gerici güçlere fiilen hizmet ediyorlar. Bir yandan da yukarıda değinilen, kadın sorununu cinsel özgürlüğe indirgeme

yönündeki tezler yeniden alevlendirilerek, kadın hareketlerinin çıkmaz bir bataklık içine çekilmesine çalışılıyor.

Öte yandan, sosyal demokrasi de son yıllarda hızla yükselen kadınların barış için hareketini kendi etkinliğine almak, bu hareket içinde anti-sovyetik görüşleri yaygınlaştırmak için çabalarını artırıyor.

Kısacası, kadınların toplumsal ve politik yaşamdaki önemlerinin arttığı tüm politik güçler tarafından kabul edilen bir gerçektir. Komünistlere düşen görev kadınlar arasındaki çalışmalarını hızlandırmak, onlara gerçek kurtuluşlarının ancak devrimci hareketle bütünleşmekle sağlanabileceğini göstermektir.

Türkiye'de Kadınlar

Ülkemizde kadınların konumu, bazı farklara rağmen, genel olarak diğer gelişmekte olan ülke kadınlarının durumuna benzerdir.

. Kadınlar ülkemizde işgücünün %35'ini oluşturuyor. Ama bunların büyük çoğunluğu halâ kırsal alanda ücretsiz ev işçisi olarak çalışıyor (1975 yılında tüm çalışan kadınların %86.6'sı). Mevsimlik işçi olarak çalıştıkları zaman bile ücret çoğu kez aile reisi olarak erkeğe ödenmektedir. Ülkemizde kapitalizmin gelişmesi, aslında toplam işgücüne katılan kadınların oranında bir düşmeye yol açmış (1950'de %47 iken, 1975'de %35.2), ama tarım dışı alanlarda çalışan kadınların oranını yükseltmiştir. (Tarım dışı alanlarda çalışan kadınların toplam çalışan kadınlara oranı 1950'de %3.5'ken, 1975'de %10.4'e yükselmiştir). Bu, diğer ülkelerde de görülen bir eğilimdir. Sanayileşmeye, tarımda kapitalizmin gelişmesine paralel olarak , kadınların işgücüne katılım oranı önce azalmakta, kadınların tarım dışı alanda daha yoğun çalışmaya başlamasıyla yükselmektedir. Niteliksiz kadın emeği özellikle küçük ölçekli tarımda, sanayide ise kalifiye olmayan işlerde, daha çok emek-yoğun sanayilerde yoğunlaşmaktadır. Ülkemizde 1975 yılında kadınlar tarımda çalışanların %50'sini oluştururken, sanayide çalışanların ancak %11.5'unu, hizmetlerde ise %12.6'sını oluşturuyorlardı. 1980 yılı sayımına ait böylesi veriler elimizde olmamakla birlikte, son yapılan bir araştırma sanayide kadınların işgücüne katılma oranının giderek düştüğünü gösteriyor (Nokta Dergisi, Sayı 643). Açıktır ki bu, korkunç boyutlara varan işsizlik sonucu, geleneksel kadın işkollarında bile erkeklerin çalışmaya başladığının bir kanıtıdır. Kadınlar arasında ise işsizlik daha da hızlı artıyor. Ama işsiz kadınlar büyük çoğunlukla "ev kadını" addedildiğinden, bu istatistiklere yansımıyor. Ülkemizde kadın-erkek ücretlerindeki farkı üstüne

tek kesin kaynak SSK verileridir. SSK çeşitli yıllarda bu farkın %20 ile %46 arasında değiştiğini belirtiyor.

. Sanayileşme ve hızlı kentleşme ülkemizde aile yapılarında da hızlı bir değişmeye yol açmıştır. Bugün ailelerin çoğunluğu çekirdek aile (karı, koca ve çocuklar) yada geçici geniş aile (çekirdek aile ve büyük anne yada büyük baba yada kardeş, vb.) biçimindedir. Geleneksel ataerkil ailelerin oranı çok azalmıştır ve bunlar da daha çok kırsal kesimde büyük toprak mülkiyetine bağımlı olarak görülmektedir. Bu, tüm feodal geleneklerin yıkıldığı anlamına gelmemektedir. Ev işleri ve çocuk bakımı halâ tümüyle kadının işi sayılmakta, kadının tarım dışı alanlarda çalışması çoğu kez halâ hoş görülmemektedir. Ailelerde gene karar verici erkektir. Ama kentleşmeye ve kadınların çalışma ve eğitim durumuna bağlı olarak ailede kadının bağımsızlığı ve karar verici rolü artmaktadır.

. Cumhuriyetten sonra kadınların hukuki statüsü açısından yapılan olumlu değişiklikler, Türkiye kadınlarının yasal konumunu diğer İslam ülkelerine göre çok daha iyileştirmiştir. Ancak uygulanması doğrultusunda özel bir çaba harcanmayan bu yasal reformlar, toplumsal yapıda fazla bir değişiklik getirmemiştir. Öyle ki, bırakalım işçi ve köylü kadınları, araştırmalar burjuva ve büyük bürokrat ailelerdeki kadınların bile bunlardan fazla etkilenmediklerini göstermektedir. Birçok inceleme, her sınıftan kadının halâ politik tercihlerinde kocasını izlediğini, üniversite eğitimi görmüş kızlarda bile gelecekten beklentilerinin "yuvasının kadını, iyi bir eş ve anne" olmak olduğunu belirliyor. (Daha ötesi, bir araştırma çoğu zaman daha "özgür" gibi görülen burjuva kadınlarının seçimlere katılma oranının küçük burjuva ve işçi sınıfından kadınlara göre çok daha düşük olduğunu saptıyor. Buna göre bu oran burjuva kadınlar için %83, küçük burjuva kadınlar için %91.1, işçi sınıfından kadınlar için ise %95.5). Bu veriler, birçok kez ileri sürülen, ülkemizde kadın sorununun çözümünün yalnızca onların eğitilmesine bağlı olduğu doğrultusundaki tezi çürütüyor. Ama aynı zamanda kadınlarda görülen bu eğilim, onların eğitilmesini engelleyici bir rol oynuyor. Çünkü, "kızların okumasına gerek yoktur" gibi geleneksel düşüncelerin ötesinde, "evlenip evinin hanımı olmayı" planlayan kızları eğitmek toplum için rantabl görülmemektedir. Üniversite mezunu olup çalışmayan kadınların oranı ülkemizde oldukça yüksektir. Öte yandan 1975'deki resmi veriler okumayazmasız kadın oranını %52 olarak belirliyor. Bir araştırmaya göre ise, kadınlar üniversite mezunlarının ancak %20'sini oluşturmaktadır.

. Türkiye, kadınlara dönük programlar açısından bir çok geri kalmış ülkenin de gerisindedir. Daha doğrusu, kadınların konumunu düzeltmeye yönelik hemen hiçbir çalışma yürütülmemektedir. Birleşmiş Milletlerin 1975'i kadın yılı, daha sonra da 1976-1985'i kadın onyılı ilan etmesi, birçok geri kalmış ülke hükümetlerinin bile kadın sorununa şu yada bu ölçüde eğilmesini sağlamıştır. Ama Türkiye'de yüzeysel bir çabanın dahi görülmemesi ülkemizde kadınların statüsünün ne denli düşük olduğunu kanıtlıyor. Kuşkusuz bunda yakın geçmişe kadar örgütlü bir kadın hareketinin gelişmemiş olması da rol oynamıştır.

Ülkemiz kadınları, ulusal kurtuluş savaşında vazgeçilmez bir rol oynamışlardır. Cephe gerisinde cephane taşımaktan, yaralıların tedavisine kadar çok çeşitli görevler üstlenmiş, kuvayı milliye kadın komiteleri kurmuş, hatta zaman zaman doğrudan silah elde çarpışmalara girmişlerdir. (Bilindiği gibi, daha ilk Büyük Millet Meclisinde, kadınların kurtuluş savaşına katkılarına değinen ilerici milletvekilleri, kadınların oy hakkını elde etmeleri için yoğun çaba harcamışlar, ancak gericilerin şiddetli tepkisiyle karşılaşmışlardır). Ama, 1975 yılına kadar ülkemizd yığınsal ve örgütlü bir kadın hareketi çeşitli faktörlerden ötürü ortaya çıkamamıştır Bu tarihe kadar Türkiye'de birkaç büyük burjuva ve bürokrat eşlerinin oluşturduğu, hiçbir tabana sahip olmayan Türk Kadınlar Birliği, Türk Anneler Birliği gibi örgütlerin dışında, ancak AP ve CHP'nin kadın kollarının varlığını görüyoruz. Kaldı ki, partilerin kadın kolları bile büyük çoğunlukla parti yöneticilerinin eşlerind oluşmakta ve özel olarak kadın oylarını toplamak için bile bir çalışma yapmamaktaydılar.

Öte yandan, Atatürk döneminde kadınlara ilişkin yapılan reformlar, daha sonra kadın hareketinin gelişmesinde garip bir biçimde engelleyici rol oynamışlardır. Öyle ki, CHP'li, demokrat, entellektüel kadınlar bile kadın sorunları için uğraşı vermeyi adeta anti-Atatürkçülük saymışlar, "Atatürk kadınlara tüm hakları verdi, şimdi sorun kadınların eğitilerek bu hakları kullanmasıdır" tezini savunmuşlardır.

Türkiye solu da kadın sorununu yeterince ele alıp inceleyememiştir. Kadın işçilerin azlığı, politik yaşamda kadınların pasifliği bunda rol aynayan faktörler olarak sayılabilir. Ama tek tek politize olmuş kadınların da büyük çoğunlukla bu konuya eğilmediği görülmektedir. Bu kadınlar için de sorun, bir erkek dünyasında kendini kabul ettirmek olmuş, kadın yığınlarının sorunlarıyla uğraşmak ya akla gelmemiş, yada küçümsenecek bir uğraşı olarak görülmüştür.

TÜSTAV

Bu durumu dikkate aldığımızda, Partimizin bir kadın seksiyonu oluşturması ve yığınsal kadın örgütlenmesi sorununa eğilmesinin ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Aslında Partimizin tarihinde daha kuruluşundan itibaren kadın sorununa ciddi biçimde eğilindiği görülmektedir. TKP daha 1920'de bir kadın seksiyonu kurmuş, Cemile ve Fatma yoldaşlar gibi değerli kadrolardan oluşan bu seksiyon, kadın hakları için bugün bile büyük çoğunlukla geçerli olan bir talepler ve çalışma programı oluşturmuştur. Nevarki, partinin karşılaştığı yoğun saldırılar ve çeşitli nesnel nedenler, kadın seksiyonunun çalışmasını sürdürmesini engelledi. TKP 1973'deki birinci atılım döneminde sorunu yeniden ele almakla, yığınları örgütleme çalışmaları içinde, Lenin'in dediği gibi "örgütlenmesi en zor olan kesime" yaklaşmak için büyük bir adım atmıştır. Bu doğru yaklaşım kadınlar arasında göreceli kısa sürede küçümsenmeyecek ilerleme kaydetmemizi sağlamıştır.

Partimizin kadınlar arasındaki çalışmaları

Partimizin kadınlar arasındaki çalışmalarını değerlendirirken, öncelikle bunun önünde varolan nesnel ve öznel güçlüklere değinmekte yarar vardır:

. Yukarıdaki verilerin de gösterdiği gibi, kadınlar toplumun en geri kalmış kesimidir. Politik olarak hemen tümüyle kocalarının görüşlerini izlemekte, bu faaliyet de zaten çoğunlukla oy vermekten ibaret kalmaktadır. Okuma yazma oranının düşüklüğünün ötesinde, büyük çoğunluğunun okuma alışkanlığı hemen hiç yoktur. Bu, yazılı propaganda ve ajitasyonu son derece kısıtlı kılmaktadır. Kadının değil eylemlere katılmak, tek başına sokağa çıkması bile hem tasvip edilmeyen bir davranıştır, hem de ev işleri,veçocuk bakımı ve çalışma yaşamı arasında kadına son derece kısıtlı bir zaman kalmaktadır.

. Üstelik kadın sorunu ülkemizde özellikle hassastır. Toplumsal faaliyetlere katılan kadına "ahlaksız" sıfatı çok çabuk yakıştırılmaktadır. Kadınlarımızın çoğunu ilgilendiren doğum kontrolu, kürtaj yada evlilik dışı çocuklar gibi sorunlar hemen tümüyle "tabu"dur. Anti-komünizmin kaba saldırıları kadın hareketine hem çabuk yönelmekte, hem de etkili olmaktadır. (Nitekim İKD kurulduğundan daha birkaç hafta geçmeden Çeliktepe imamı camide aleyhte vaaz vermeye başlamıştı).

. Ülkemizde hiçbir kadın hareketi deneyimi olmaması, hatta kadın konularındaki araştırmaların bile yok denecek kadar azlığı, bu alandaki çalışmalarımızın hemen tümüyle el yordamıyla başlamasına neden olmuştur.

. Partimiz, kadın örgütlenmesi sorununu ele aldığında, bu alanda çalışabilecek kadrolar son derece azdı.

TÜSTAV

. Diğer sol hareketlerde kadınlar arasında çalışma konusunda bir eğilim görülmemekteydi. İKD kurulurken ilişki kurulan TSİP'liler konuya ilgi göstermemiş, goşistler ise ayrı bir kadın hareketine hepten karşı çıkmışlardır. Belli bir süre TİP'le ortak yürütülen çalışmalar, daha sonra onlar tarafından politik kaygılarla bozulmuştu. Hatta onların eleştirileri, İKD'nin daha en baştan komünist bir örgüt olarak tanınmasına yol açtı.

. Partimiz içinde birçok yoldaşın bile kadın sorununu kavradığı şüphelidir. Partinin merkezi olarak verdiği direktifler nedeniyle İKD'nin gelişmesine destek verilmekle birlikte, kadın hareketi çoğu kez espri konusu olarak alınmıştır. Bu çalışmanın ikincil önemde görülmesi nedeniyle, kadının ve kocasının partili olduğu durumlarda, görevleri ve yetenekleri dikkate alınmaksızın, kadınlar aleyhine ayırım yapılmasına sık sık rastlanmıştır.

Ancak bu ve diğer güçlüklere karşın, yaklaşık 5 yıllık bir çalışma süresi sonunda şunların başarıldığını söyleyebiliriz:

. İKD, dünyada pek az kadın hareketinde rastlanan bir hızla büyümüş, kayıtlı üye sayısı 10 bini aşmıştır. Örgütlenmesi başlıca kentlerde gelişmiş, işçi üye sayısı %30'a yaklaşmıştır. Gene üyelerinin %30'unu emekçi eşleri oluşturmuştur. Başta öğretmenler olmak üzere, diğer meslek sahibi kadınlar ve öğrenciler İKD'nin örgütlenmesinde önemli rol oynamışlardır. Bu durum, daha önce verdiğimiz bilgilerin ışığında, İKD'nin kadınların en dinamik kesimleri arasında ciddi biçimde örgütlendiğini yansıtmaktadır.

. Kadın hareketi aracılığıyla partimize önemli sayıda kadın yoldaş kazanılmıştır. Bu yoldaşlar, 12 Eylül darbesinden sonra da gerek hapishanelerde, gerekse illegalite koşullarında iyi sınavlar vermişlerdir.

. İKD'de yürüttüğümüz faaliyetler, kadın sorunlarına dikkati çekmek ve bu kesimi örgütlemenin önemini göstermek açısından Türkiye toplumunda önemli bir rol oynamıştır. Bilindiği gibi, daha sonra bütün sol hareketler kadın örgütleri yada kadın seksiyonları kurmaya başlamışlardır. Hatta burjuvazi de kadınlar arasındaki çalışmalarına hız vermeye başlamıştır. Faşistler kadın örgütü kurmuşlardır. Öte yandan, bugün bile kadın konularında yayınlanan araştırma, makale ve incelemelerde, İKD'nin ortaya çıkardığı sorunlara ve çözümlere değinilmektedir.

Kadınların

TÜSTAV

. Kadınların Sesi dergisinin tirajının, tüm baskılara karşın 30 bine çıkabilmesi, özellikle kadınların eğitim durumu dikkate alındığında, önemli bir başarıdır.

Bu başarıların sağlanmasına en önemli faktörler kuşkusuz Türkiye'de 1970'lerde ilerici hareketin hızla gelişmeye başlaması ve özellikle de Partimizin etkinliğinin genel olarak artmasıdır. Aynı zamanda, kadın sorunlarına sınıfsal yaklaşım ve kadınları harekete geçirecek sorunların doğru saptanması da önemli olmuştur. Öte yandan, binlerce kadın ilk kez İKD'de kendi bağımsız kişiliklerini ortaya koyarak çalışabilecekleri bir alan buldular. Bu, onların kendilerine güvenlerini pekiştirdi, yaratıcılıklarını geliştirdi. Kadınların özgün yanları, sabır, inatçılık, sürekli ezilmeye karşı duyulan öfke, İKD'de olumlu kanala kayarak yararlı unsurlar haline geldi. Bunun sonucu partili ve partisiz yüzlerce kadın en zor koşullarda büyük bir özveriyle çalıştı, pekçok zorluğu göğüsledi.

Öte yandan İKD'nin başarısında ilk yığınsal kadın örgütü olmanın sağladığı avantajı da unutmamak gerekir.

Kadınlar arasındaki parti çalışmalarımızda şu olumlu noktalar gözlenmektedir:

. Kadrolara yaklaşım, belki birçok diğer parti örgütüne göre bile, daha çok yönlü olabilmiş, bu onların hızla gelişmesine, olumlu yanlarının öne çıkmasına olanak sağlamıştır.

. Eğitim çalışmaları, koşullar ve olanaklar çerçevesinde, iyi yürütülmüştür. Kadroların düzeyine göre çeşitli eğitim programları düzenlenmiş ve uygulanmıştır.

. Yığın örgütlenmesinde küçümsenmeyecek bir deneyim birikimi sağlanmış, yığınsal araç ve yöntemler iyi kullanılmıştır.

. Parti politikasının yığınların diline çevrilerek propaganda edilmesinde başarılı olunmuştur.

. Kadınlar arasında barış konusunda yoğun bir çalışma yürütülmüş, hatta bu barış hareketinin gelişmesinde itici bir rol oynamıştır.

. Kadınlar arasında anti-komünist ön yargıların kırılması doğrultusunda küçümsenmeyecek adımlar atılmıştır. Buna somut bir örnek olarak, CHP'nin İKD'ye saldırarak tüm CHP'lilerin İKD'den çıkması için örgütlerine gönderdiği mektubun tümüyle etkisiz kalmasını gösterebiliriz.

. Genel olarak planlı ve programlı bir çalışma yürütülmesinde başarı sağlanmıştır.

. Kadın hareketleri arasında eylembirliği çalışmalarında ilkesellik ve esneklik iyi uyumlaştırılabilmiştir. Bunun sonucu olarak CHP, TİP, Dev-Sol, Kurtuluş, Emeğin Birliği gibi politik hareketlerin kadın seksiyonları ile, Demokratik Kadınlar Birliği ile ortak yığın eylemleri düzenlenebilmiştir. Uluslararası Çocuk Yılı

TÜSTAV

faaliyetleri ise en geniş kesimleri birleştiren bir eylembirliği çalışmasına örnek verilebilir.

Kadınlar arasındaki çalışmalarımızda başlıca eksikliği, İKD'nin yeterince yığınsallaştırılamaması olarak tanımlayabiliriz. Burada en önemli eksiklik köye girememektir. Elbette Partimizin genel olarak köylüler arasındaki örgütlenmesinin yetersiz olduğu koşullarda bu kaçınılmazdı. Ayrıca, köy çalışması çok daha geniş kadroları gerektirmektedir. Ama tarımsal üretimde kadınların oynadığı rolü dikkate aldığımızda, bu alandaki örgütlenmenin önemi de ortaya çıkmaktadır.

Yığınsallaşmanın yetersizliğinde, kadınların kocalarına politik bağımlılığı da rol oynamıştır. Ülkemizde kocası politikayla ilgilenmeyen yada gerici bir olan bir kadının, bir yığın örgütünde bile çalışması çok ender görülen bir olaydır. Terörist saldırıların artması, polis baskıları da engelleyici faktörler olmuştur. Birçok kadının bütün bunlara rağmen yürüyüşlere katılması, direnişlerde yer alması, hatta karakol basması ise, birkez harekete geçirilebildikten sonra kadınların ne denli kararlı ve direşken olduklarına örnektir.

Bir diğer eksiklik, kadın sorunları üstüne yeterince araştırma, yayın, vb., yapılamaması olmuştur. Bunda bir yandan kadro eksikliği, entellektüel kadınları örgütleyememiz, öte yandan da çalışmaların kapsamlılığı ve genel olarak ilerici hareketi hızlı gelişmesi rol oynamıştır.

İKD'nin çalışmalarında da parti ile yığın örgütü arasındaki ilişkinin her zaman gerekli uyum içinde götürülemediği görülmektedir.

Kadro eksikliği, tüm kadroların legale çıkarılmasını da zorlayan bir faktör olmuştur. Yığınsallaşmayı ve çeşitli yığın eylemlerini gerçekleştirebilmek için illegal çalışması hedeflenen bazı kadrolar da deşifre edilmek zorunda kalınmıştır.

Önümüzdeki dönem içinde kadın çalışmaları

Gelecekteki çalışmalarımızın perspektifini çizebilmek için bugünkü duruma baktığımızda, Partimizin Türkiye'de yığınsal bir kadın hareketi geleneği yarattığını söyleyebiliriz. Bunun kökleri bazen sanıldığından da derine inmektedir. Tüm baskılara rağmen, Parti örgütlerimizin doğrudan bağlantısı olmadığı hallerde bile küçük kadın grupları varlıklarını sürdürmektedir. Bunlar, İKD'de edindikleri deneyimleri şu yada bu biçimde uygulamaya çalışmaktadırlar. Öte yandan, kadınlar arasında çalışmada deneyli, partili kadroların dışında sempatizan kadrolar da vardır.

Önümüzdeki dönemde kadınlar arasında çalışmalarımızı hızlandırmamız zorunludur. Demokrasi ve sosyalizm savaşımı kadınların da yığınsal katılımı olmadan başarıya ulaşamaz. Öte yandan ülkemizin somut koşulları bunu daha da yakıcı kılmaktadır. Partimiz, halkımızı faşist cuntaya karşı yığınsal bir direnişe çağırmıştır. Bu koşullarda, kadın eylemlerinin önemi artmaktadır. Bütün dünyada görülen şudur ki, yığın baskı koşullarında kadın eylemleri hem iç ve dış kamuoyunda daha etkin olabilmekte, hem de burjuvazi herşeye rağmen bunlara saldırmakta göreceli daha çekingen kalabilmektedir. Barış hareketinin yükseltilmesinde ise, bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınlar en kolay harekete geçirilebilecek kesimdir.

Önümüzdeki dönemde İKD gibi tek bir yığınsal örgütlenme olanaksızdır. Şimdi çok daha karmaşık bir çalışma biçimi yürütülmeli, legal ve illegal çeşitli olanaklardan yararlanılmalıdır.

Bütün bu çalışmaların merkezi bir seksiyon aracılığıyla yürütülmesi yararlı olacaktır. Bu merkezi yapı, aşağıdan yukarıya bilgi ve deneybirikimini toparlamalı ve kadınlar arasındaki çalışmaları yönlendirmelidir.

Kadınlar arasındaki çalışmalarımızın önemi açısından değinilmesi gereken bir nokta da, 12 Eylül'den sonra Türkiye'de feminist akımların gelişmeye başlamasıdır. Bu, kısmen gelişmiş kapitalist ülkelerdeki feminist akımların ülkemizdeki etkilerinin sınıf savaşımlarının yavaşladığı bir dönemde daha da artmasından, kısmen de bunların meydanı boş bulmalarından kaynaklanmaktadır. Kuşkusuz bu akımlar özellikle aydın, sanatçı, vb., kadınlar arasında yaygınlaşıyor. Ama burjuvazinin de desteğiyle bunların öğretmen, öğrenci, memur gibi kesimlerde sağlayabileceği etkinliği gözden kaçırmamalıyız. Barış ve kadın hakları konusunda eylem birliği yapabileceğimiz bu akımlarla, ideolojik plandaki savaşımı sürdürmek şimdi daha önemlidir.

Örgütlenmede kullanacağımız yöntemlerin saptanmasında somut olanaklar ve yoldaşlarımızın inisiyatifli, yaratıcı çalışması başlıca rolü oynayacaktır. Ama en genelinde şunları sıralayabiliriz: tutuklu ailelerini örgütlemek, eski İKD ilişkilerini canlandırmak, varolan örgütler içinde çalışmayı zorlamak (Türk Kadınlar Birliği, Türk Kadın Hukukçular Derneği, Baro Kadın Kolu, TÜRK-İŞ Kadın Kolu, vb. yeni örgütlenme biçimleri bulmak (örneğin, çocuk sorunları, tüketiciyi koruma, çevre koruma, vb., sorunlar etrafında örgütlenmek, el işleri kooperatifleri),

Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Kadınlar Birliği gibi uluslararası barıştan yana kadın örgütlerinin şubelerini oluşturmaya çalışmak, kadınlara yönelik varolan yayınlar içinde çalışmak ve yeni, demokrat bir yayın organı için çaba harcamak, öğretim üyesi,vb., kadınlarla kadın sorunlarına ilişkin araştırma, seminer, sempozyum,vb., yapılması için ilişki kurmak, kadın sanatçıları biraraya getirmek için ortak sergi, antoloji,vb., önerilerle onlarla ilişki kurmak.

Partimizin kadınlar arasındaki çalışmalarında eğilmesi gereken bir alan da Avrupa'daki göçmen işçi kadınlardır. Halen bunlar arasında Partimizden başka hiçbir sol örgütün çalışma yürütmediği görülmektedir. Bizim çalışmalarımız ise sistemli olmaktan uzaktır. Daha önce kurulmuş olan kadın örgütlerinin büyük çoğunluğunun dağıldığı, çeşitli ülkelerdeki göçmen işçi örgütlerinde oluşturulan kadın kollarının ise, yığınsal kadın örgütlenmesinden çok, bu derneklerdeki kadınların biraraya gelmesi biçiminde olduğu izlenmektedir. Avrupa'daki göçmen kadınlarımızın konumu ülkedekinden bazı farklılıklar göstermektedir. Bunlar içinde olumlu yanlar vardır: örneğin, büyük çoğunluğunun sanayi ve hizmet sektörlerinde ücretli işçi olması gibi. Ama aynı zamanda da, göreceli rahat yaşam koşulları, gerici akımların etkisi, işini kaybetme tehlikesi, her an yurtdışı edilme tehdidi gibi birçok faktör de onlar arasındaki çalışmalarımızı zorlaştırıyor.

Bu kesim arasındaki çalışmamızın da kadınlara ilişkin merkezi yapı tarafından yönlendirilmesi yararlı olacaktır.

Yurt dışındaki kadın aktivistlerin görevleri başlıca iki alanda toplanabilir: dayanışma çalışmaları ve göçmen işçi kadınlar arasında örgütlenme.

a) Dayanışma: bu, genel dayanışma hareketinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çünkü, hem kadınlara yapılan işkenceler, kadın tutuklular gibi konular uluslararası kamuoyunda daha çok yankı uyandırmaktadır, hem de genel olarak Türkiye'deki kadınların konumuna yüksek bir ilgi vardır. Üstelik, çok çeşitli politik akımlardan kadınları dayanışma çevresinde biraraya getirmek fazla zor olmamaktadır. Bu alanda şimdiye kadar yürüttüğümüz çalışmaları güçlendirmek için, yayın faaliyetimizi artırmak, uluslararası platformları daha etkin kullanabilmek, somut taleplerle ortaya çıkmak, çeşitli ülkelerdeki daha geniş kadın hareketleriyle ilişki kurmak gerekmektedir. Burada en büyük eksikliklerimizden biri, yurt içinden somut bilgi alınamamasıdır (örneğin, kadın tutuklular hakkında bilgi, hapishane koşulları, işkenceler,vb.).

b) Göçmen işçi kadınların örgütlenmesi: partimiz şu anda bu soruna eğilen ve sayıları az da olsa bu alanda çalışabilecek kadrolara sahip tek politik harekettir. Bu bizim için büyük olanaklar sağlamaktadır. Ancak şimdiki örgütlenme düzeyimiz olanaklarımızla karşılaştırıldığında çok düşüktür. Bu alanda yapılması gerekenleri şöyle özetleyebiliriz:

. Göçmen işçi kadınların sorunları, talepleri, onların psikolojisi üstünde daha ayrıntılı bilgi toplamak. Bu amaçla varolan araştırmaların incelenmesi, yeni araştırmalar yapılması için Avrupa'da yaşayan kadın araştırmacı, öğretim üyeleri ile ilişki kurulması yararlı olacaktır. Ama kuşkusuz en önemlisi bizzat onların içinde örgütlenerek elde edeceğimiz deneyimlerdir.

. Çeşitli Avrupa ülkelerinde koşullar farklılık göstermektedir. Bu nedenle genel geçer örgütlenme modelleri getirmek zordur. Ama mutlaka zorunlu görünen şey, yığınsal kadın örgütlenmesi için, halen Avrupa'da varolan göçmen işçi derneklerinden ayrı,çok daha esnek örgütlenme biçimleri bulunması gerektiğidir.

. Çalışmalarımızda, Avrupa'daki ilerici kadın örgütleriyle işbirliği yapılmalıdır. Bunun biçimi her ülkenin koşullarına göre saptanmalıdır.

. Merkezi bir yayın organı çıkarılması önemli bir adım olacaktır. Bu yayın hem bizim örgütlenmemiz için bir araç oluşturacak, hem de çeşitli ülkelerdeki çalışmalarımızı koordine etmemizi sağlayacaktır. Özellikle kadın yığınlarına yönelik olacak bu yayının, çeşitli araştırmalara da yer vermesi düşünülebilir. Böylesi bir yayını çıkarmakta en önemli sorun, kadro sorunudur.

. Göçmen işçi kadınların örgütlenmesinde hareket noktamız onların günlük, somut sorunları olmalıdır. Ancak onların memleketteki kadınlarla daha sıkı bir bağ kurmalarını sağlamak, çoğunun bilgisiz olduğu Türkiye'deki kadın çalışmalarını onlara aktarmak için de çaba harcamalıyız. Bu açıdan politik göçmen kadınlar, İKD'nin deneyimi önemli rol oynayacaktır.

. Çalışmalarımıza hız katacak bir öneri olarak, Avrupa çapında bir Türkiyeli/göçmen işçi kadınlar konferansı toplanmasını getirebiliriz. Alabildiğince geniş bir konferans toplanması için UDKF'den ve diğer uluslararası ve ulusal kadın örgütlerinden yardım istenebilir. Böyle bir konferansa çeşitli bilim adamlarının tebliğler sunması da sağlanabilir. Ama en önemlisi bizzat işçi kadınların sorunlarını dile getirmeleri olacaktır. Bu konferans sonunda oluşturulacak materyallerin yayınlanması, Avrupa ülkeleri hükümetlerine sunulacak bir istemler listesi hazırlanması düşünülebilir. Merkezi bir kampanya başlatılabilir. Kuşkusuz böylesi bir konferans ancak iyi hazırlanması koşuluyla başarıya ulaşabilir.

Kadınlar arasında çok yönlü ve kapsamlı böylesi çalışmaların götürülebilmesi için, Partimizin M. Suphi 100. yıl tezlerinde de belirtildiği gibi, programlı, somut koşulları iyi değerlendiren bir çalışmaya gidilmesi ve uzmanlaşma yolunda çaba harcanması zorunludur.

Parti yayınlarında kadın sorununa, kadınlar arasındaki çalışmalara, feminist ve diğer yanlış görüşlerin eleştirisine ilişkin çok daha fazla yazı çıkması için çalışmak tüm kadın aktivistlerin görevidir.

Geçmişteki deneyimlerimiz bize kadın yığınları ve kadın örgütleri arasında eylem-birliğini sağlamanın görece daha kolay olduğunu gösteriyor. Gene 100. yıl tezlerinde belirtilen geçmişteki eksikliklerimiz ve hatalarımız aşılarak ve tezlerde getirilen çalışma biçim ve ilkelerine bağlı kalınarak, eylembirliğinde büyük yol alınması sağlanabilir.

Gerek yurt içindeki koşulların ve çalışmalarımızın dünyaya yansıtılması ve bunlar çevresinde dayanışma sağlanması, gerekse yurtdışından içeriye bilgi, yayın, vb., aktarımı sağlanması için gerekli olanakların yaratılması acil bir gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır.

TÜSTAV

TÜSTAV

Okuduğumuz raporda genel olarak kadın sorunu, bizim çalısmalarımız, eksikliklerimiz ve başarilarımız özetlenmeye çalışılmıstır. Konferansimiz bunlarin ışığında aşağıdaki görüş ve önerileri ayrıntılı olarak ele alıp tartışmalıdır:

KADIN SORUNUNA İLİŞKİN RAPORA EK

Daha önce kadın sorununa ilişkin olarak verdiğimiz raporda, bu alandaki parti çalışmalarımızdan edindiğimiz deneyim anahatlarıyla özetlenmiş, karşılaştığımız nesnel ve öznel sorunlar, eksikliklerimiz verilmiş, gelecekteki çalışmalarımız için genel bir öneri getirilmiştir. TKP Kadın Aktivistler Konferansında bu rapora ek olarak aşağıdaki görüş ve öneriler daha ayrıntılı olarak ele alınıp tartışılabilir:

. Kadınlar arasındaki çalışmalarda salt kadın yoldaşlardan oluşan parti komiteleri kurmak doğru mudur? Bu bizim geçmiş dönemde tartıştığımız bir soru olmuştur. Deneyimimiz, Türkiye toplumunun yapısının bunu objektif olarak gerekli kıldığını gösteriyor. Bu nedenle önümüzdeki dönemde de böylesi komiteler kurulması yararlı olacaktır.

. Geçtiğimiz dönemde şöyle bir yapıyla çalışılmıştır: MK'ya bağlı merkezi bir kadın komitesi ve il yada bölge komitelerine bağlı yerel kadın komiteleri. Bu yapı içinde merkezi yönlendirme ve aşağıdan yukarı bilgi ve deney iletişimi başlıca legal (yani İKD) kanallarından olmuştur. Parti komiteleri kadınlar arasındaki çalışmayı gündemlerine çok az almışlar, bunu daha çok İKD'ye bırakmışlardır.

. Şimdi çalışmalarımız nasıl bir yapıyla sürdürülmelidir? Bu konudaki önerimiz, 12 Eylül'den sonra dağıtılan merkezi örgütlenmenin yeniden kurulmasıdır. Bu merkezi örgütlenmenin aşağı doğru doğrudan bağları olmalıdır. Şimdiki koşullarda eski biçimde bir yapının işlemesi zor görülmektedir. Bunun için nedenlerimizi şöyle sıralayabiliriz:

- Kadınlar arasında çalışmayı asli görevi alan bir örgütlenme olmadıkça, bu çalışmaya ağırlık verilmesi ihtimali, eski deneyimlerimizin gösterdiği üzere, zayıf görülmektedir. Oysa şimdi önümüzde nüfusun yarısını oluşturan geniş kadın yığınlarını faşist cuntaya karşı örgütlemek ve harekete geçirmek görevi durmaktadır.
- Aşağı doğru bağları olmayan merkezi bir kadın komitesinin sadece parti kanallarını kullanarak yönlendirme yapabilmesi şimdi çok daha zordur. Önümüzdeki dönemde ise İKD gibi tek bir yığınsal örgütlenme olanaksızdır. Şimdi çok daha karmaşık bir çalışma biçimi yürütülmeli, legal ve illegal çeşitli olanaklardan yararlanılmalıdır. Öte yandan bu yönlendirme için de aşağıdan yukarı bilgi ve deney akışını güçlendirmek de gereklidir.

TÜSTAV

- Böyle bir yapı derin gizlilik koşullarındaki çalışma için daha uygun olabilir. Böylece kadın örgütlenmesine olabilecek bir sızma, yatay olarak parti örgütlerine ulaşamayacaktır.

. Örgütlenmede kullanacağımız yöntemler neler olabilir? Kuşkusuz burada somut olanaklar ve yoldaşlarımızın inisiyatifli, yaratıcı çalışması başlıca rolü oynayacaktır. Ama, en genelinde şunları sıralayabiliriz: tutuklu ailelerini örgütlemek, eski İKD ilişkilerini canlandırmak, varolan örgütler içinde çalışmayı zorlamak (Türk Kadınlar Birliği, Türk Kadın Hukukçular Derneği, Baro Kadın Kolu, TÜRK-İŞ Kadın kolu, vb.), yeni örgütlenme biçimleri bulmak (örneğin çocuk sorunları, tüketiciyi koruma, çevre koruma vb. sorunlar etrafında örgütlenmek, el işleri kooperatifleri), Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Kadınlar Birliği gibi uluslararası barıştan yana kadın örgütlerinin şubelerini oluşturmaya çalışmak, varolan kadınlara yönelik yayınlar içinde çalışmak ve yeni, demokrat bir yayın organı için çaba harcamak, öğretim üyesi, vb., kadanlarda kadın sorunlarına ilişkin araştırma, seminer, sempozyum, vb. yapılması için ilişki kurmak, kadın sanatçıları biraraya getirmek için ortak sergi, antoloji, vb. önerilerle onlarla ilişki kurmak. Bu biçimlerin olanaklılığı ve daha da zenginleştirilmesi gerek konferansda yapılacak tartışmalarla, gerekse memleketteki yoldaşların önerileriyle sağlanabilir.

. Böylesi çok yönlü ve kapsamlı çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için, partimizin M.Suphi 100. yıl tezlerinde de belirtildiği gibi, programlı, somut koşulları iyi değerlendiren bir çalışmaya gidilmesi ve uzmanlaşma yolunda çaba harcanması zorunludur.

. Gerek yurt içindeki koşulların ve çalışmalarımızın dünyaya yansıtılması ve bunlar çevresinde dayanışma sağlanması, gerekse yurtdışından içeriye bilgi, yayın, vb. aktarımı sağlanması için gerekli olanaklar yaratılmalıdır.

. Geçmişteki deneyimlerimiz bize kadın yığınları ve kadın örgütleri arasında eylembirliğini sağlamanın görece daha kolay olduğunu gösteriyor. Gene 100. yıl tezlerinde belirtilen geçmişteki eksikliklerimiz ve hatalarımız aşılarak ve tezlerde getirilen çalışma biçim ve ilkelerine bağlı kalınarak, eylembirliğinde büyük yol alınması sağlanabilir.

TÜSTAV

. Yurt dışındaki kadın aktivistlerin görevleri başlıca iki alanda toplanabilir: dayanışma çalışmaları ve göçmen işçi kadınlar arasında örgütlenme.

a) Dayanışma: bu, genel dayanışma hareketinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çünkü, hem kadınlara yapılan işkenceler, kadın tutuklular gibi konular uluslararası kamuoyunda daha çok yankı uyandırmaktadır, hem de genel olarak Türkiyedeki kadınların konumuna yüksek bir ilgi vardır. Üstelik, çok çeşitli politik akımlardan kadınları dayanışma çevresinde biraraya getirmek fazla zor olmamaktadır. Bu alanda şimdiye kadar yürüttüğümüz çalışmaları güçlendirmek için, yayın faaliyetimizi artırmak, uluslararası platformları daha etkin kullanabilmek, somut taleplerle ortaya çıkmak, çeşitli ülkelerdeki daha geniş kadın hareketleriyle ilişki kurmak gerekmektedir. Burada en büyük eksikliklerimizden biri, yurt içinden somut bilgi eksikliğidir (örneğin, kadın tutuklular hakkında bilgi, hapishane koşulları, işkenceler, vb.)

b) Göçmen işçi kadınların örgütlenmesi: partimiz şu anda bu soruna eğilen ve şu yada bu ölçüde bu alanda çalışabilecek kadrolara sahip tek politik harekettir. Bu bizim için büyük olanaklar sağlamaktadır. Ancak, şimdiki örgütlenme düzeyimiz bu verilerin ışığında çok düşüktür. Bu alanda yapılması gerekenleri şöyle özetleyebiliriz:

- Göçmen işçi kadınların sorunları, talepleri, onların psikolojisi üstünde daha ayrıntılı bilgi toplamak. Bunun için, varolan araştırmaların incelenmesi, yeni araştırmalar yapılması için Avrupa'da yaşayan kadın araştırmacı, öğretim üyeleri ile ilişki kurulması yararlı olacaktır. Ama kuşkusuz en önemlisi bizzat onların içinde örgütlenerek elde edeceğimiz deneyimlerdir.
- Çeşitli Avrupa ülkelerinde koşullar farklılık göstermektedir. Bu nedenle, genel geçer örgütlenme modelleri getirmek zordur. Ama mutlaka zorunlu görünen şey, yığınsal kadın örgütlenmesi için, halen Avrupa'da varolan göçmen işçi derneklerinden bağımsız, ayrı, çok daha esnek örgütlenme biçimleri bulunması gerektiğidir
- Çalışmalarımızda, Avrupadaki ilerici kadın örgütleriyle işbirliği yapılmalıdır. Bunun biçimi de ülke koşullarına göre saptanmalıdır.
- Merkezi bir yayın organı çıkarılması bu çalışmalarımız için önemli bir adım olacaktır. Bu yayın, hem bizim örgütlenmemiz için bir araç oluşturacak, hem de çeşitli ülkelerdeki çalışmalarımızı koordine etmemizi sağlayacaktır. Başlıca yığınlara yönelik olacak bu yayının, çeşitli araştırmalara da yer vermesi düşünülebilir. Bu yayın için en önemli sorun kadro sorunudur.

- Göçmen işçi kadınların örgütlenmesinde hareket noktamız onların günlük, somut sorunları olmalıdır. Ancak, onların memleketteki kadınlarla daha sıkı bir bağ kurmalarını sağlamak, çoğunun bilgisiz olduğu Türkiye'deki kadın çalışmalarını onlara aktarmak için de çaba harcamalıyız. Bu açıdan politik göçmen kadınlar, İKD'nin deneyimi önemli rol oynayacaktır.

- Çalışmalarımıza hız katacak bir öneri olarak, Avrupa çapında bir konferans toplanmasını getirebiliriz. Mümkün olabildiğince geniş bir konferans toplanması için, UDKF'den ve diğer uluslararası ve ulusal kadın örgütlerinden yardım isteyebiliriz. Böyle bir konferansa çeşitli bilim adamlarından tebliğler sunmaları istenebilir. Ama aynı zamanda, bizzat işçi kadınların da sorunlarını gündeme getirmeleri sağlanmalıdır. Bu konferans sonunda oluşturacak materyallerin yayınlanması, Avrupa ülkeleri hükümetlerine sunulacak bir istemler listesi hazırlanması düşünülebilir. Merkezi bir kampanya başlatılabilir. Kuşkusuz böylesi bir konferans ancak iyi hazırlanması koşuluyla başarıya ulaşabilir.

TÜSTAV